

ÔN TẬP LỊCH SỬ THẾ GIỚI CẬN ĐẠI

I. Những kiến thức cơ bản của chương trình

- Sự thắng lợi của cách mạng tư sản và sự phát triển của chủ nghĩa tư bản
- Sự phát triển của phong trào công nhân quốc tế.
- Sự xâm lược của chủ nghĩa tư bản và phong trào đấu tranh của các dân tộc chống chủ nghĩa thực dân.
- Lập bảng về thắng lợi của cách mạng *tư sản* và sự xác lập chủ nghĩa tư bản

Nguyên nhân sâu xa: Mâu thuẫn giữa lực lượng sản xuất *tư sản* chủ nghĩa với quan hệ phong kiến ngày càng sâu sắc

- Nguyên nhân trực tiếp dẫn tới sự bùng nổ của mỗi cuộc cách mạng *tư sản*... (Có nhiều nguyên nhân khác nhau tùy thuộc vào mỗi nước) VD...

- Động lực cách mạng: Quần chúng nhân dân, lực lượng thúc đẩy cách mạng tiến lên (điển hình là cách mạng *tư sản* Pháp).

- **Lãnh đạo cách mạng:** Chủ yếu là *tư sản* hoặc quý tộc *tư sản* hóa. VD...

Hình thức diễn biến của các cuộc cách mạng *tư sản* cũng không giống nhau (có thể là nội chiến, có thể là chiến tranh giải phóng dân tộc, có thể là cải cách hoặc thống nhất đất nước,...).

- **Kết quả**: xóa bỏ chế độ phong kiến ở những mức độ nhất định, mở đường cho chủ nghĩa tư bản phát triển.

- **Hạn chế**:

+ **Hạn chế chung**: chưa mang lại quyền lợi cho nhân dân lao động, sự bóc lột của giai cấp *tư sản* với giai cấp vô sản ngày càng tăng...

+ **Hạn chế riêng**: tùy vào mỗi cuộc cách mạng. Chỉ có cách mạng Pháp thời kỳ chuyên chính Giacôbanh đã đạt đến đỉnh cao của cách mạng nên cuộc cách mạng này còn có tình triệt để nhưng vẫn còn hạn chế).

- **So sánh cách mạng *tư sản* và cách mạng xã hội chủ nghĩa**: Mục đích, lãnh đạo, kết quả, ý nghĩa.

2. Nhận thức đúng những vấn đề chủ yếu.

- **Thứ nhất**, về bản chất của các cuộc cách mạng tư sản.

+ Nguyên nhân bùng nổ các cuộc cách mạng tư sản là do mâu thuẫn giữa quan hệ sản xuất PK và QHSX TBCN.

+ Mục tiêu của cách mạng là lật đổ chế độ phong kiến => phát triển CNTB

- **Thứ hai**, về CNTB => CNĐQ.

+ Là thời kỳ CNTB tự do cạnh tranh => Độc quyền.

+ Khi chuyển sang giai đoạn ĐQCN các nước TB đẩy mạnh xâm lược thuộc địa.

- **Thứ ba**, về phong trào công nhân.

+ CNTB càng phát triển, phong trào công nhân phát triển từ “tự phát” sang “tự giác”.

- + Sự phát triển của phong trào công nhân dẫn đến sự ra đời của CNXHKKH.
- Thứ tư, về vấn đề xâm lược thuộc địa của CNTD.
- + CNTB phát triển gắn liền với cuộc xâm chiếm thuộc địa.
- + Phong trào đấu tranh chống CNTD xâm lược của các nước bị xâm lược diễn ra mạnh mẽ nhưng thất bại.
- + Việc phân chia thuộc địa không đều giữa các nước đế quốc dẫn đến chiến tranh thế giới thứ nhất.

NHỮNG THÀNH TỰU VĂN HÓA THỜI CẬN ĐẠI

1. Sự phát triển của văn hóa trong buổi đầu thời cận đại.

- Văn học

- + Xuất hiện nhiều nhà văn nhà thơ lớn Coóc-nây, La Phông-ten, Mô-li-e (Pháp).
- + Nhiều thể loại như bi kịch, hài kịch, truyện ngụ ngôn v.v....

- Âm nhạc.

- + Sự xuất hiện của các nhạc sĩ thiên tài như Bét-to-ven (Đức), Mô-da (Áo).
- + Các tác phẩm âm nhạc mang đậm tinh thần dân chủ, cách mạng.

- Về tư tưởng.

- + Sự ra đời của trào lưu triết học Ánh sáng có vai trò quan trọng trong cách mạng

TS Pháp và sự phát triển của Châu Âu.

+ Các địa biểu như: Mông-te-xki-ơ, Vôn-te, Ruýt-xô v.v....

2. Thành tựu của văn học nghệ thuật từ đầu thế kỉ XIX đến đầu thế kỉ XX.

- Văn học.

+ Các tác phẩm văn học đã phản ánh toàn diện hiện thực xã hội phương Tây dưới sự thống trị của giai cấp Tư sản.

+ Các tác phẩm văn học đã lên án, phê phán sâu sắc xã hội phong kiến lỗi thời, xã hội tư bản bóc lột

+ Các tác phẩm văn học còn thể hiện lòng yêu thương con người, nhất là nhân dân lao động, thể hiện lòng yêu nước, yêu hòa bình và tinh thần nhân đạo sâu sắc.

- Nghệ thuật.

+ Cuối TK XIX các lĩnh vực nghệ thuật như kiến trúc, âm nhạc, điêu khắc rất phát triển.

+ Nhiều thiên tài xuất hiện như:

- Về Mỹ thuật: như Van Gốc (Hà Lan), Pi-cat-xô (TBN) v.v...

- Về âm nhạc :có Trai-cốp-xki (Nga) điển hình của âm nhạc hiện thực.

-Tác dụng: Phản ánh hiện thực xã hội ở các nước trên **thế giới** thời kỳ cận đại.Mong ước xây dựng một xã hội tốt đẹp hơn.

3. Trào lưu tu tưởng tiên bộ và sự ra đời, phát triển của CNXHKKH giữa XIX đầu XX.

- Trào lưu tư tưởng tiến bộ.

+ Dưới sự áp bức của chủ nghĩa tư bản một số nhà tư tưởng tiến bộ mong muốn xây dựng một xã hội tiến bộ không có áp bức, bóc lột.

+ Các đại biểu: Xanh-xi-mông, Phu-ri-ê (Pháp), Ô-oen (Anh).

+ Tư tưởng của các ông không thực hiện được trong điều kiện phát triển của CNTB => CNXH không tưởng.

* *Triết học Đức và kinh tế chính trị học Anh:*

- Hê-ghe (1770 - 1831) và Phoi-ơ-bác

(1804 - 1872) là những nhà triết học nổi

tiếng người Đức. Hê-ghe là nhà duy tâm

khách quan còn Phoi-ơ-bác là nhà duy

vật siêu hình...

- Khoa Kinh tế - chính trị cổ điển phát sinh ở Anh với các đại biểu như Adam Xmit

(1723 - 1790) và Ri-các-đô (1772 - 1823) Đ mở đầu “lí luận về giá trị lao động”

nhưng chỉ mới nhìn thấy mối quan hệ giữa vật và vật chứ chưa thấy mối quan hệ giữa người với người.

- Chủ nghĩa xã hội khoa học.

+ Sự phát triển của g/c VS, phong trào công nhân => CNXHKH ra đời (Mác – Ăngghen).

+ CNXHKH kế thừa và phát triển những thành tựu KHTN và XH mà loài người đạt được.

+ Học thuyết của CNXHKKH xây dựng trên quan điểm lập trường của giai cấp công nhân.

+ Học thuyết của CNXHKKH gồm: Triết học, kinh tế chính trị, pháp học và CNXH KH .

TaiLieuTuoai.com